

Liputuskäytännöt

Kaupunginhallitus 06.02.2023 § 32
121/07.02.01.02/2023

Valmistelija Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Kv 03.10.2022 § 60

Varavaltuutettu Leila Tanskanen ym. valtuutetut ja varavaltuutetut jättivät valtuustoaloitteen koskien sateenkaariliputusta Pride -viikolla vuodesta 2023 alkaen.

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kh 10.10.2022 § 298

Valmistelija: hallintosihteeri Juha Rinta-Jouppi

Kaupunginjohtajan ehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tiedokseen. Aloite lähetetään teknisten palveluiden valmisteltavaksi.

Käsittely: Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, kaupunginhallituksen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen jäsen Päivi Vanha-Perttula oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, jonka mukaan aloite lähetetään sivistyspalveluiden valmisteltavaksi. Jäsenet Esko Lundgren ja Marke Tissari kannattivat jäsen Vanha-Perttulan muutosehdotusta.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta voidaanko Päivi Vanha-Perttulan muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti ja se hyväksyttiin.

Päätös: Kaupunginhallitus merkitsi aloitteen tiedokseen. Aloite lähetettiin sivistyspalveluiden valmisteltavaksi.

Kh 10.10.2022 § 298

Valmistelija: hallintosihteeri Juha Rinta-Jouppi

Kaupunginjohtajan ehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tiedokseen. Aloite lähetetään teknisten palveluiden valmisteltavaksi.

Käsittely: Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, kaupunginhallituksen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen jäsen Päivi Vanha-Perttula oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, jonka mukaan aloite lähetetään sivistyspalveluiden valmisteltavaksi. Jäsenet Esko Lundgren ja Marke Tissari kannattivat jäsen Vanha-Perttulan muutosehdotusta.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta voidaanko Päivi Vanha-Perttulan muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti ja se hyväksyttiin.

Päätös: Kaupunginhallitus merkitsi aloitteen tiedokseen. Aloite lähetettiin sivistyspalveluiden valmisteltavaksi.

Sivla 15.12.2022 § 119

Valmistelija: sivistysjohtaja Manne Pärkö, puh. 050 5936249

Suomessa on virallisia liputuspäiviä ja vakiintuneita liputuspäiviä. Lipun voi nostaa salkoon muulloinkin.

Viralliset liputuspäivät on määrätty Suomen lipulla liputtamisesta annetussa asetuksessa. Jokavuotisia virallisia liputuspäiviä on seitsemän. Lisäksi virallisia liputuspäiviä ovat vaalipäivät sekä päivä, jolloin tasavallan presidentti astuu virkaansa.

Virallisina liputuspäivinä valtion virastot ja laitokset on veloitettu liputtamaan. Viralliset liputuspäivät ovat:

28.2. Kalevalan päivä eli suomalaisen kulttuurin päivä
1.5. Vappu eli suomalaisen työn päivä
toukokuun toinen sunnuntai eli äitienpäivä
4.6. puolustusvoimain lippujuhlan päivä eli Suomen marsalkka C.G.E. Mannerheimin syntymäpäivä
kesäkuun 20. ja 26. päivän välinen lauantai eli juhannuspäivä, Suomen lipun päiväksi
marraskuun toinen sunnuntai eli isänpäivä
6.12. itsenäisyyspäivä
päivä, jolloin Suomessa toimitetaan valtiolliset vaalit, kunnallisvaalit, Euroopan parlamentin edustajien vaalit tai neuvoo-antava kansanäänestys päivä, jolloin tasavallan presidentti astuu toimeensa.

Vakiintuneita liputuspäiviä on vuosittain kolmesta ja ne on merkitty Helsingin yliopiston toimittamaan Valtiokalenteriin.

Hyvään liputuskulttuuriin kuuluu liputtaa vakiintuneina liputuspäivinä Suomen lipulla samaan tapaan kuin virallisinkin liputuspäivinä. Muut liputuspäivät ovat:

5.2. J. L. Runebergin päivä
19.3. Minna Canthin päivä eli tasa-arvon päivä
9.4. Mikael Agricolan päivä eli suomen kielen päivä, joka on myös Elias Lönnrotin syntymäpäivä
27.4. kansallinen veteraanipäivä
9.5. Eurooppa-päivä
12.5. J. V. Snellmanin päivä eli suomalaisuuden päivä
toukokuun kolmas sunnuntai, kaatuneitten muistopäivä
6.7. Eino Leinon päivä eli runon ja suven päivä
10.10. Aleksis Kiven päivä eli suomalaisen kirjallisuuden päivä
24.10. Yhdistyneiden Kansakuntien päivä
6.11. svenska dagen, ruotsalaisuuden päivä
20.11. Lapsen oikeuksien päivä
8.12. Jean Sibeliuksen päivä eli suomalaisen musiikin päivä

Sisäministeriö voi myös antaa liputussuosituksia esimerkiksi viralliseen almanakkaan merkittyjen merkkipäivien tai vakiintuneiksi nimettyjen liputuspäivien osalta. Tällaisia päiviä ovat muun muassa saamelaisten kansallispäivä (5.2.), romanien kansallispäivä (8.4.), Tove Janssonin ja suomalaisen taiteen päivä (9.8.) Suomen luonnon päivä (elokuun viimeinen lauantai) sekä Miina Sillanpään ja kansalaisvaikuttamisen päivä (1.10.).

Kaksi näistä suositelluista liputuspäivistä, Suomen luonnon päivä sekä Miina Sillanpään ja kansalaisvaikuttamisen päivä, saavat vakiintuneen liputuspäivän statuksen vuodesta 2023 alkaen.

Uusia vakiintuneita liputuspäiviä voi tulla, kun Sisäministeriölle tehdään liputuspäiväesityksiä. Ministeriö ottaa huomioon Suomen lippu -komitean 1970-luvulla ilmaiseman kannan siitä, että uusien liputuspäivien tulisi olla aiheeltaan mahdollisimman monen kansalaisen hyväksymiä.

Liputuspäiviä ei saisi olla liian montaa, jotta välttyään liputusväsymykseltä sekä liputuksesta aiheutuvien kustannusten kohoamiselta. Ministeriö voi suositella vuosittain liputusta. Useamman vuoden suositellun liputuksen jälkeen ministeriö voi tehdä Helsingin yliopiston Almanakkatoimistolle esityksen päivän lisäämiseksi vakiintuneeksi liputuspäiväksi.

Sisäministeriö suosittaa liputtamista vähemmistöjen merkkipäivinä (saamelaisten kansallispäivä, romanien kansallispäivä) seuraavasti: Jos käytössä on useampi lippusalko, liputetaan sekä Suomen että vähemmistöjen lipuilla. Jos käytössä on vain yksi salko, sisäministeriö suosittaa liputtamista vähemmistön lipulla. Jos vähemmistön lippua ei ole käytettävissä, liputetaan Suomen lipulla. Pride-liputuksen osalta sisäministeriöllä ei ole erillistä liputussuositusta.

Liputuksessa tulee noudattaa liputusaikoja. Voimassa olevan asetuksen mukaan Suomessa liputus alkaa aamulla kello 8 ja päättyy auringon laskiessa, kesällä kuitenkin viimeistään kello 21. Juhannusaattona liputus alkaa kello 18 ja päättyy juhannuspäivänä kello 21. Itsenäisyyspäivänä ja sellaisena vaalipäivänä, jolloin äänestys päättyy auringonlaskun jälkeen lippu lasketaan kello 20.

Valtion virastojen ja laitosten johdolla on mahdollisuus poiketa näistä kellonajoista, jos siihen on erityistä syytä.

Sukupuolten tasa-arvosta ja ihmisten yhdenvertaisuudesta säädetään perustuslaissa (11.6.1999/731), yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014) ja tasa-arvolaissa (8.8.1986/609, laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta).

Tasa-arvon edistämisessä on lähtökohtana perustuslaki ja kansainväliset sopimukset. Perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Tasa-arvon edistäminen sisältyy lisäksi moniin erityislakeihin.

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Viranomaisten on yhdenvertaisuuslain mukaan edistettävä yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan olosuhteet huomioon ottaen tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeasuhtaisesti.

Yhdenvertaisuuslaki sallii positiivisen erityiskohtelun. Yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaan sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka

syrynnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Tasa-arvolain tavoitteena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä, edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa ja estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Viranomaisen on arvioitava kaikkea toimintaansa eri sukupuolten näkökulmasta sekä luotava toimintatavat tasa-arvon edistämiseksi.

Viranomaisen on luotava ja vakiinnutettava sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla taataan tasa-arvon edistäminen valmistelussa ja päätöksenteossa. Hallintolaki (6.6.2003/434) velvoittaa viranomaisen kohtelevaan hallinnossa asioivia tasapuolisesti, puolueettomasti ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Loimaan kaupunki kohtelee jokaista vähemmistöryhmää tasavertaisesti ja edistää ihmisarvoa, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä toiminnassaan. Kaikki kuntalaiset ovat keskenään yhtä hyväksytyjä ja tervetulleita.

Jos Loimaan kaupunki liputtaa sateenkaarilipulla, olisi mahdollisesti perusteltua liputtaa myös muiden vähemmistöryhmien lipuilla heille merkityksellisinä päivinä. Liputuskäytännön laajentaminen muihinkin lippuihin kuin Suomen lippuun ja muihin päiviin kuin Sisäministeriön liputusohjeistuksen mukaisiin päiviin saattaisi myös johtaa siihen, että kaupungin tulisi olla valmis liputtamaan erilaisina juhlapäivinä esim. uskontokuntien, puolueiden, yhdistysten, seurojen kuin muidenkin ryhmittymien lipuilla. Toisaalta Suomen lippu on kaikille suomalaisille yhteinen lippu, ja sillä arvostamme kaikkia suomalaisia.

Pride-lippu eli ns. sateenkaarilippu on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen symboli. Muutamissa Suomen kunnissa on liputettu jo pitkään sateenkaarilipuilla Pride-viikon aikaan, mutta useat kunnat ovat myös torjuneet liputuksen.

Priden tarkoitus on muistuttaa yhtäläisten oikeuksien kuuluvan kaikille seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuolesta riippumatta. Englannin kielen sana "pride" tarkoittaa ylpeyttä. Pride-tapahtuman tarkoituksena on kantaa ylpeänä omaa erilaisuuttaan. Seksuaalinen suuntautuminen ei ole valinta, eikä se ole tahdonalainen asia.

Aloitteessa esitetyn Pride -liputuksen käyttöönotto huomioi yhden vähemmistöryhmän, joita suomalaisessa yhteiskunnassa on paljon muitakin, kuten esim. edellä todetut romanit ja saamelaiset tai esim. aatteelliset vähemmistöryhmät jne.

Sivistyslautakunnan toimivaltaan ei kuulu kaupungin liputuksista (liputusohje) päättäminen.

Sivistysjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta toteaa aloitteeseen seuraavasti:

Julkisena toimijana kaupunki on velvollinen toimimaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteita noudattaen. Tällöin on Pride -liputusta laajemmin päätettävä periaatteellisesti Loimaan kaupungin kanta myös muiden vähemmistöryhmien liputuskäytäntöjen (mm. romanit, saamelaiset) osalta. Julkiseen liputtamiseen liittyy usein vahvoja yksilö- ja yhteisökohtaisia tunnereaktioita.

Käsittely: Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, puheenjohtaja totesi, että jäsen Hanna-Mari Piironen oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, jonka mukaan Helsingin Pride-viikon aikana Loimaan kaupungissa liputetaan näkyvällä paikalla 1-3 Pride-lipulla. Jäsenet Riina Heinonen ja Mikko Vuolle kannattivat jäsen Piironen muutosehdotusta. Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava, kannatettu ehdotus, totesi puheenjohtaja tarpeen äänestää asiassa. Puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, jonka sivistyslautakunta hyväksyi äänestystavaksi. JAA merkitsi pohjaehdotuksen kannattamista ja EI Piironen muutosehdotuksen kannattamista. JAA äänesti 5 sivistyslautakunnan jäsentä (Aronoja, Laine, Paldanius, Vainio, Kiviniemi) ja EI äänesti 4 sivistyslautakunnan jäsentä (Heinonen, Penttilä, Piironen, Vuolle), joten sivistyslautakunta hyväksyi pohjaehdotuksen äänin 5-4.

Päätös: Hyväksyttiin sivistysjohtajan ehdotus.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Rantala Jari
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus linjaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoperiaatteita noudattaen, että Loimaan kaupunki liputtaa virallisten liputuspäivien lisäksi vakiintuneina liputuspäivinä sekä sisäministeriön liputussuosituksen mukaisina päivinä.</p> <p>Valtuustoaloite todetaan loppuunkäsitellyksi.</p>
Käsittely	<p>Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, kaupunginhallituksen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen jäsen Marke Tissari oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, jonka mukaan Helsingin Pride-viikon aikana Loimaan kaupungissa liputetaan näkyvällä paikalla 1-3 Pride-lipulla. Kaupunginhallituksen jäsenet Esko Lundgren ja Päivi Vanha-Perttula kannattivat jäsen Tissarin muutosehdotusta.</p> <p>Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava, kannatettu ehdotus, totesi kaupunginhallituksen puheenjohtaja tarpeen äänestää asiassa. Puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, jonka kaupunginhallitus hyväksyi äänestystavaksi. JAA merkitsi pohjaehdotuksen kannattamista ja EI Tissarin muutosehdotuksen kannattamista.</p> <p>JAA äänesti 8 kaupunginhallituksen jäsentä (Ahokas, Huhtala, Leppäjoki, Onnela, Peltonen, Rinne, Ylitalo, Ek-Marjamäki) ja EI äänesti 3 kaupunginhallituksen jäsentä (Lundgren, Tissari, Vanha-Perttula), joten kaupunginhallitus hyväksyi pohjaehdotuksen äänin 8-3.</p>
Päätös	<p>Kaupunginhallitus linjasi yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoperiaatteita noudattaen, että Loimaan kaupunki liputtaa virallisten liputuspäivien lisäksi vakiintuneina liputuspäivinä sekä sisäministeriön liputussuosituksen mukaisina päivinä.</p>